

ΤΡΕΔΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΠΟΥΛΙ

VIII

Πέρα απ' τὰ οὐρανοθέμελα γιὰ μένα
 'Ο Κόσμος τοῦ 'Ἡλίου καὶ τοῦ Φεγγαριοῦ
 Κλείνει, σὺν σφάλισμα τοῦ ἐνδὸς παραθυριοῦ,
 Ποῦ μ' ἔχουν τὰ ὄνειρά μου σφαλίσμενα
 Καὶ μέσ' απ' τίς χαραματίδες τοῦ Καιροῦ
 Τὰ μάτια μου θωροῦν τὸν κόσμον ἐμπρὸς μου
 —Τόσο στενὸ κι' ἀπόμακρο σὺν νῦν' ἐντὸς μου—
 Γιὰ μιὰν ἀχτίνα τοῦ φωτὸς τοῦ θαμπεροῦ
 Τοῦ σκοτεινοῦ μου πύργου, πρὶν νάρχισθῃ
 Τὸ 'Ἠλιόγευμα παντοτεινὸ νὰ μὲ κοιμήσῃ!

Τὸ 'Ἠλιόγευμα παντοτεινὸ : χρυσοῦ πουλί
 Σὲ πέτρινο κλουδάκι τόσους χρόνους
 Ἔτσι τὸν κόσμον του θωρῶντας νὰ λαλή
 Ἄντικρυ ὅτους πολυκαρπούς του κλώνους,
 Κι' ἀντικρυνά στίς τόσες τίς φωλιές
 Ποῦ ταῖρι ἀγαπημένο ὡς ὅτ' ἄδουλοῦδι
 Κάθε πουλάκι απ' τὴ ζωὴ ζωὸς παλιὸς
 Νοιώθει καὶ ξαναεινώνει μὲ τραγοῦδι...
 Χρυσὸ πουλί σὲ πέτρινο κλουδάκι χρόνους
 Τὸν κόσμον ἔτσι θωρῶ χαρούμενο στοὺς κλώνους,
 Τούς κλώνους τούς πολυκαρπούς, ποῦ ἀκόμα
 Δὲ γεύθηκα τὴ γλύκα ἐνὸς καρποῦ ὅτ' ἄδουμα!

Σπέτσας

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΟΝΙΣΣΑ ΚΑΙ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Τρία ἀστροπελέκια ἐπέσανε
 Τὸ ἕνα ἔσπισε στ' ἄλλο

ΣΟΛΩΜΟΣ

Στὴν τελευταία τοῦ φυλλάδα (Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐν Ἑλλάδι, ἐν Ἀθήναις 1903) ὁ κ. Χατζιδάκις γράφει τ' ἀκόλουθα (σ. 41).

«Ἐν τῇ Revue des Revues σελ. 27 διδασκόμεθα, ὅτι ὁ κ. Πάλλης «pour rendre les termes d' à n e s s e ou de Mont des Oliviers, avait créé des formes nouvelles sur le modèle des formes populaires». Ἄλλ' ὅταν τις ἐνθυμηθῇ, ὅτι τὸ θῆλυ τῶν ζώων λήγει παρ' ἡμῖν ἢ εἰς -α (σκύλλος σκύλλα, κούνελλος κουνέλλα, γάϊδαρος γαϊδάρα κτλ.) ἢ εἰς -ίνα (βορθακὸς κίνα, (ἐ)λάφι-φίνα, γεράκι κίνα,

κάδουρος-ίνα καὶ ἐν Κρήτῃ καθράς-ίνα, λαγός-ίνα καὶ ἐν Κρήτῃ λαγουδίνα, πουλλί-ίνα, πρόβατον-ίνα κτλ.), οὐχὶ δὲ εἰς -ισσα, (ὅσον οὐχὶ γεράκισσα, οὐχὶ ἐλάφισσα κτλ.) ὅτι δὲ συνήθως μόνον γυναικῶν ὀνόματα, εἴτε ἐθνικὰ εἴτε τάξεως δηλωτικὰ, λήγουσιν εἰς -ισσα, ὅσον βασίλισσα, πριγκίπισσα, μαστόρισσα, γειτόνισσα, ἐπαρχιώτισσα, πατριώτισσα, χωριώτισσα, καπετάνισσα, Μοραΐτισσα, Ἄνδριώτισσα, Ναξιώτισσα κλπ, κλπ.), τότε πείθεται ὅτι οὐτ' ὁ γράψας, οὔτε ὁ ὑποστηρξάς ἔχουσιν ἀληθῶς ζῶν καὶ ἀκμαῖον τὸ γλωσσικὸν αἰσθημα καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν γνῶσιν τῆς γλώττης. Ἀλλὰ τότε εἶναι ἤμισσα πάντω κατάλληλοι νὰ δώσωσιν ἡμῖν πρότυπα γραπτῶν λόγων τοῦτο ὀφείλουσι νὰ πεισθῶσι πάντες καὶ μάλιστα αὐτοὶ οὗτοι οἱ καινοτόμοι».

Ὁ παράγραφος ἀφ' ἑσῶς πρωτοφάνηκε μέσα στὴ Revue des Études grecques, (No 70 σ. 235), μὰ μὲ σημαντικὰ ἀλλιώτικη μορφή ὡς πρὸς τὴ σημασία τῶν ὀνομάτων ποῦ δέχονται τὴν κατάληξιν -ισσα. Ἐκεῖ μᾶς διδάσκει ὁ κ. Χατζιδάκις πῶς «[Ponr la féminine des noms d'animaux] ja mais «on n' emploie le suffixe -ισσα qui ne sert à former q u e des termes de gentillesse, de nationalité et de dignité». Φαίνεται ὅμως πῶς ξαναδιαβάζοντας τὸν κανόνα τοῦ ἔτσι ὅπως εἶναι μέσα στὸ γαλλικὸ κείμενο, παρατήρησε πόσο παιδιὰτικὸς εἶναι, καὶ προσπάθησε μὲ τὸ ἐλληνικὸ ξανατύπωμα νὰ διορθώσῃ τὸ χοντρά του λάθος (θὰ δοῦμε κατόπι πῶς δὲν εἶναι ἕνα τὸ λάθος). Καὶ κοιτάζετε πῶς μὲ χαρακτηριστικώτατο τρόπο ζήτησε νὰ προλάβῃ τὸν ἑλεγχον. Γιατὶ σ. 3 τῆς φυλλάδας τοῦ σὲ μιὰ σημειωσοῦλα μᾶς λέει πῶς τὸ γαλλικὸ κείμενο εἶναι περίληψη τοῦ ἐλληνικοῦ, καὶ πῶς τὸ ἐλληνικὸ μᾶς δίνει τὴν πραγματεία τοῦ «ἀκριβῶς ὅπως συνετάχθη». Ἡ κουτοπονηρικὰ ὁμως δὲν ὠφελεῖ. Γιατὶ εἶναι ὀλοφάνερο πῶς οἱ λέξεις «τάξεως δηλωτικὰ» ὄχι μὲ περίληψη, παρὰ ἴσα ἴσα μὲ σημαντικό ἄπλωμα μποροῦνε μοναχὰ νὰ καταστήσουνε στίς λέξεις «termes de gentillesse et de dignité». Μῆτε γίνεται νὰ παραδεχτεῖς πῶς τὸ συνήθως ποῦ τώρα ἔχει τὸ τάχα ἐλληνικὸ πρωτότυπο μποροῦσε μὲ περίληψη ν' ἀλλαχτεῖ σὲ μοναχὰ (n e sert à former q u e). Ἔτσι τὸ μόνον ὄφελος τῆς λαθοχειρίας ἀφ' ἧς εἶναι νὰ δείξῃ πῶς ἀποῦ τόσες φορές καλπονόησε ὁ κ. καθηγητῆς τούς ἄλλους, κατάντησε τέλος νὰ καλπονοήσεται κι' ὁ ἴδιος.

Ἔχω τώρα ἐδῶ σκοπὸ νὰ συζητήσω τὸν κανόνα τοῦ κ. Χατζιδάκιος, καὶ θὰν τὸν ξετάσω ὄχι κατὰ τὸ ἐλληνικὸ κείμενο—ποῦ ὅμως κ' ἐκεῖνο εἶναι ἀρκετὰ παιδιὰτικο—παρὰ κατὰ τὸ γαλλικὸ πρωτό-

τυπο. Κ' ἔχω τόσο περισσότερο δικαίωμα νὰν τὸν ξετάσω κατὰ τὸ γαλλικὸ πρωτότυπο, ὅσο ἡ χωριατιά ποῦ τελειώνει τὸν παράγραφον τοῦ ἐκεῖ πρωτοφάνηκε, κι' εἶναι λοιπὸν στηριγμένη στὸν κανόνα τοῦ ὅπως μᾶς δόθηκε μέσα στὴ Revue.

Ἐλεγε λοιπὸν ὁ κ. Χατζιδάκις μέσα στὴ Revue πῶς ἡ κατάληξιν -ισσα ἔχει ἢ ἐθνικὴ σημασία ἢ σημασία de gentillesse et de dignité. Δὲν εἶναι ἴσως δυσκόλο νὰ μαζέψῃς ἀρκετὰ ὀνόματα μὲ κατάληξιν -ισσα καὶ μὲ σημασία καταφρονετικὴ ἢ καὶ ὑβριστικὴ θὰ περιοριστῶ ὅμως μοναχὰ ν' ἀναφέρω μερικὰ καταχωρισμένα ἤδη σὲ βιβλία, ἐπειδὴ ἀλλιῶς δὲν ἔχει λόγο, ὑπάρχουν ἢ ὄχι, δὲ θὰ διστάσει ὁ κ. Χατζιδάκις ν' ἀρνηθῇ τὴν ὑπαρξὴ τους.

Καὶ πρῶτα πρῶτα ἄς ἀναφέρω διὸ παραδείγματα δικῆς τοῦ συλλογῆς ἀπὸ τὴν Einleitung in die Griechische Grammatik, δηλαδὴ ἀκαμάτισσα σ. 26

κολακεύτρισα σ. 27

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ Λεξικὸ τοῦ Βλάχου τὰ διαβόλισσα

δρακόντισσα=ogresse (ἐρμηνεία τοῦ Βλάχου).

Κατόπι ἀπὸ τὸ Λεξικὸ τοῦ Βυζάντιου τ' ἀκόλουθα:

ἀνακατωσοῦρισσα=intriguante (ἐρμην. τοῦ Βυζάντιου).

αὐθάδισσα

θυμώδισσα

ἱερακομύτισσα

στραβοπόδισσα.

σακάτισσα

Καὶ τελευταία ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τῶν Προτύπων τοῦ Βλαχογιάνη—γραφία ποῦ πρακτικὰ κατέχει τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν χίλιες φορές πιὸ ἀγνὰ καὶ πιὸ κατὰ βάθος ἀπὸ τὸν κ. Χατζιδάκι—ἀναφέρω λέξιν ὑπερβολικὰ ὑβριστικὴν, τὴ λέξιν φόνισσα (σ. 25 «δὲ μιλᾷς, μωρὴ φόνισσα».)

Ὁ κανόνας λοιπὸν τοῦ κ. Χατζιδάκιος ὡς πρὸς τὸ gentillesse καὶ dignité εἶναι ἀνόητος. Μὰ τώρα ἄς δοῦμε καὶ τὸ δέφτερό του μέρος, ἃ δηλαδὴ θηλυκὰ ὀνομάτων ζῶων ποτέ (jamais) δὲ γίνονται μὲ τὴν κατάληξιν -ισσα. Ἐδῶ παραπέμπω τὸ σοφὸ γραμματικὸν στὸ Λεξικὸ τοῦ Βλάχου, ὅπου θὰ βρεῖ σωστὰ καταχωρισμένη τὴ λέξιν γάλλισσα=dinde (ἐρμ. Βλάχου). Καὶ τί ἀνάγκη Λεξικοῦ; Δὲν ἄκουσε τάχα ποτέ τὸν τούς πουλητάδες τῶν κούρκων, ποῦ σὲ μιὰ ἐποχῇ τοῦ χρόνου—κατὰ τὰ Χριστούγεννα νομίζω

πρέπει νὰ ζητήσουμε· φιλι κι' ἀγκαλιασμα καὶ νὰ ξαπλωθῶμε χάμου γυμνοί· κἄναι κρῦς, μὰ θὰ τὸ ὑποφέρουμε κ' ἐμεῖς ὅπως ὁ Φιλιππῆς.

ΣΤ'. Αὐτὸ τούς γίνηκε νυχτερινὸ μάθημα. Κι' ὅταν τὴν ἄλλη μέρα ἔφεραν τὰ κοπαδία στὴ βοσκή, φιλήθηκαν μὲν ἰδῶθηκαν, πρᾶμα ποῦ δὲν τόκαμαν ποτές προσητέρας, καὶ σφιχταγκαλιάστηκαν. Μὰ δὲν τολμοῦσαν νὰ δοκιμάσουν καὶ τὸ τρίτον γιατρικὸ, ἀποῦ γδοῦθον νὰ πλαγιαίσουν, γιατί ἦταν πολὺ ἀδιάντροπο ὄχι μοναχὰ γιὰ παρθένας παρὰ καὶ γιὰ νιούς γιδάρηδες. Πάλι λοιπὸν εἶχαν ἀγρύπνιες καὶ θυμόντουσαν ὅσα εἶχαν γίνῃ καὶ παραπονιούνταν γιὰ ὅσα εἶχαν ἀφήσει:

—Καὶ φιλήθηκαμε, μὰ κανένα διάφορο· ἀγκαλιαστήκαμε κκι τίποτις περισσότερο ἀπ' αὐτό. Λοιπὸν τὸ πλάγιασμα εἶναι τὸ μόνον γιατρικὸ τοῦ ἔρωτα· πρέπει νὰ τὸ δοκιμάσουμε κι' αὐτό· χωρὶς ἄλλο κατὶ καλύτερο ἀπὸ τὸ φιλι μέσα σ' αὐτὸ θὲ νῆναι.

Ἔστερ' ἀπὸ τέτοιες συλλογές, καθὼς ἦταν φυσικὸ, κι' ὀνειράτα ἐρωτικὰ ἐβλεπαν τὰ φιλιὰ, τ' ἀγκαλιάσματα· κι' ἀκόμη ὅσα δὲν ἔκαμαν τὴ μέρα τάκαμαν στ' ὄνειρό τους· ἦταν πλαγιασμένοι γυμνοί.

Ζ'. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα πιὸ ἐρωτεμένοι σηκώθηκαν καὶ μὲ σουριγματιές τὰ κοπαδία ὀδηγοῦσαν, γιατί βιάζονταν νὰ φιληθῶν, κι' ἄμα ἰδῶθηκαν μὲ χαμόγελο ἔ-

τρέξεν ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλο. Φιλήθηκαν λοιπὸν κι' ἀγκαλιαστήσαν κατόπι, μὰ τὸ τρίτον γιατρικὸ ἀργούσε, γιατί μῆτε ὁ Δάφνης κόταγε νὰ τὸ εἶπῃ, μῆτε ἡ Χλόη ἤθελε ν' ἀρχινήσει, ὡς ποῦ κατὰ τύχη ἔκαμαν κι' αὐτό. Καθόντουσαν σὲ κούτσουρο βαλκανιδιά, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο, κι' ἀποῦ δοκίμασαν τὴ νοστιμάδα τοῦ φιλιού, ἀχόρταγα ρουφούσαν τὴ γλύκα του. Ἐγιναν κι' ἀγκαλιάσματα ποῦ ἔκαναν τὰ στόματα νὰ κολνοῦν περισσότερο· μὰ ἐκεῖ ποῦ ἀγκαλιάζονταν, ὁ Δάφνης τράβηξε πιὸ δυνατὰ τὴ Χλόη πρὸς τὸ μέρος του κι' αὐτὴ γέρνει ὀλίγο στὸ ἕνα πλευρὸ τῆς· μὰ γέρνει κ' ἐκεῖνος μαζὶ τῆς, ἀκολουθώντας τὸ φιλι. Καὶ ξέροντας ἀπὸ τὰ ὀνειράτα τὴ στάση, κοίτουσαν πολλὴν ὥραν χάμου σὰ σφιχτοδεμένοι. Μὰ ἐπειδὴ δὲν ἤξεραν τίποτις παρὰ πέρα, νόμισαν, ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος τῆς ἐρωτικῆς ἀπόλαψης κι' ἀποῦ ξόδεψαν τοῦ κάκου τὴν περισσότερη μέρα, χωρὶστηκαν καὶ γύριζαν στὰ μαντριά τὰ κοπαδία, μισώντας τὴ νύχτα. Ἴσως ὅμως νᾶκαναν καὶ κατὶ ἀπὸ τάληθινά, ἂν τέτοια παραχθὴ δὲν ἔβρισκεν ἕξαρνα ὅλη ἐκεῖνη τὴν ἐξοχή.

(ἀκολουθεῖ)

ΡΩΜΑΪΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΔΗ ΒΑΣΙΛΙΑΤΙΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

—Θὰ μοῦ δώσης καὶ μένα τὰ μισὰ ἀπ' ὅσα μαζέψουμε ἀπόψε, πῆς Πέτρο;

—Τῆδες, νὰ σοῦ δώσω τὰ μισὰ; Γιατὶ νὰ σοῦ δώσω τὰ μισὰ; Ἐσὺ μόνον τὸ φανάρι βαστᾷς καὶ χτυπᾷς τὸ τούμπανο, ἐγὼ εἶμαι ὁ κακομοῖρος ποῦ ξελαρυγγίζουμαι νὰ λέγω σ' ὄλους τους τὰ κάλαντα καὶ τὸν Ἄη Βασίλη· δικίον εἶναι, τὸ λοιπὸν, νὰ πάρω γὼ τὰ περισσότερα.

—Μὰ καὶ γὼ σὲ βοηθάω.....

Ἔτσι φιλονικώντας γύριζαν τὰ καημένα τὰ μικρά, ἀπὸ δρόμο σὲ δρόμο, ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα, νὰ ποῦν τὰ κάλαντα καὶ τὸν Ἄη Βασίλη. Τῶνερὸ τους εἶτανε νὰ μαζέψουνε μερικὲς δεκαρίτσες καὶ γι' αὐτὸ τρέχανε διασκορπίζοντας, δεξιά κι' ἀριστερά, τὸ μονότονόν τους τραγοῦδάκι «Ἄη Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρεία» ἔχοντας ἕναν πόθο, ἕνα καρδιο-

—γυρίζουν με τα κοπάδια τους της πρωτέβουρας τους δρόμους φωνάζοντας «γαλλισσες! γαλλισσες!»; "Η μήπως, αντί να είναι, όπως φημίζεται, προικισμένος με γλωσσικό άφτί, είναι αλήθεια μ' άφτια μονάχα προικισμένος; ο καινούργιος άφτός Λούκιος; Έξόν όμως τη λέξη γάλλισσα, έχουμε ακόμα και τη λέξη λύκισσα, καταχωρισμένη προς παραζάλη του γραμματικού μας μέσα στον τελευταίο αριθμό των Προτύλων του Βλαχογιάνη (σ. 166).

"Ας έρθουμε τώρα και σε τρίτο λάθος του Χατζιδάκιου κανόνα, επειδή παραδοξόν μιν, αλήθες δέ, όπως νομίζω λέει ο Ίσοκράτης, έχει και τρίτο λάθος ο περιέργος άφτός κανόνας. Γιατί ας παρατηρήσει ο αναγνώστης με πόση μεγάλη σοφία (και φαντασία) μας διδάσκει ο γραμματικός μας το πως θηλυκά όνόματα ζών δε γίνονται παρά η με κατάληξη -α (σκύλλα) ή με κατάληξη -ίνα (προβατίνα) Μά έλα πού έχουμε όχι μονάχα και την κατάληξη -ισσα, όπως αποδείξαμε, παρά και την κατάληξη -αίνα ως ένκαλαχητή του θηλυκού του λύκου, δηλαδή στη λέξη λύκαινα! "Η λέξη είναι καθημερινή, όπως ξέρει όλος ο κόσμος, μα κατά καλή μας τύχη (γιατί αλλιώς μπορούσε ίσως να μας άρνηθει την ύπαρξή της ο κ. Χατζιδάκις) και καταχωρισμένη μέσα στα Λεξικά του Βλάχου και του Βυζάντιου.

Και τώρα τί άπόγινε ο κανόνας του κ. καθηγητή; "Αδιόρθωτο κουρέλλι, όπως λέει ο Σαιξπηρος. "Η αλήθεια είναι πως η κατάληξη -α, καθώς κι η κατάληξη -ίνα και -αίνα και -ισσα, είναι θηλυκή έμφυτων ονομάτων, άδιόφορο τί σημαίνει η ρίζα. "Έτσι έχουμε -α, σκύλλα, καμπούρα, Ρώσσα, (ή Ρούσσα), Τουρκα- -αίνα, λύκαινα, Γιάννα, Ταγματάρχαινα. -ίνα, λαφίνα, λοχαγίνα, 'Αραπίνα. -ισσα, λύκισσα, γαλλισσα, Μωρατίσσα, άκαμάτισσα.

Και τώρα, άμα ξανασυλλογιστεί ο κ. Χατζιδάκις τη χωριατιά του παραγράφου του, έπρεπε να ξομολογηθεί και να μας μιλήσει παλικαρῆσα έτσι: «'Αδέφια, κατά το λύκισσα, γάλλισσα, έφτιασε κι' ο Πάλλης πολύ όρθά και γραμματικά τη λέξη λυκισσα· και συχωράτε με, άδέφια, που σε όρα »τυφλού συκοφαντικού πάθους τον κατηγορήσα, κι' εάφτόν καθώς και τον Ψυχάρη». Μά δε θα μιλήσει έτσι κι' έννια σας!

Τέτια γλώσσα μιλούν οι άντρες, όχι οι έπαγγελματικοί συκοφάντες.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Λίβερπουλ, Πρωτοχρονιά 1904.

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ : Γιά την 'Ελλάδα αρ. 10.—Γιά το 'Εξωτερικό φρ χρ. 10 10 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στα κίσκια της Πλατείας Συντάγματος, 'Ομονοίας, 'Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου ('Οφθαλμιατρείο) Σταθμού ύπογειου Σιδηροδρόμου ('Ομόνοια)στο καπνοπωλείο Σαρρή (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια) και στα βιβλιοπωλεία 'Ελευθερουδάκη, Μπέκ και «'Εστιας» Γ. Κολάου.

"Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά κι' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΠΕΝΤΕ

χρόνια έχει στη ζωή ο Σύλλογος προς διάδοση ωφέλιμων ή άνωφελών—άδιάφορο—βιβλίων, και την περασμένη Κυριακή τα γιόρτασε. Νά τα χιλιάση. Και πέρσιν πού γιόρτασε τα τέσσερά του χρόνια, την ίδια ευχή του δώσαμε. Φέτος μάλιστα η ευχή μας είναι πιο εγκάρδια, αφού μας ύποσχέθηκε πως θα μας δώση μέσα στο χρόνο κι' ένα βιβλιαράκι πολύτιμο και λουσάτο, στολισμένο με στίχους του Πολέμη. "Ο καλός μας Σύλλογος, βλέπετε, τδβαλε σώνει και καλά να μας ξαφνίξη. "Αν φέτος μας δώση τον Πολέμη όπως μας τον έταξε, του χρόνου μπορεί να μας δώση καμμιά τραγωδία του Κόντε-Κουρούπη και τον παραπάνω χρόνο κανένα τόμο με άρθρα ρηξικέλευθα του 'Ανα-

στασοπούλου του Κεχηναίου, κι' έχει ο Θεός, αφού ο κατάλογος των εθνικών συγγραφέων και ποιητών που θαυμάζει ο κ. Βικέλας δεν έξαντλείται γρήγορα.

"Ο θαυμασμός μας παίρνει κατήφορο και πρέπει να σταματήσουμε, γιατί υπάρχει κίνδυνος, αν τον αφήσουμε χωρίς χαλινάρι, να πιστέψουμε στο τέλος πως πραγματικώς, κι' όχι στ' αστεία, ο Σύλλογος του κ. Βικέλα τυπώνει και διαδίδει ωφέλιμα βιβλία.

Κάποιος τον εδάφτισε Σύλλογο προς διάδοση των άνωφελών κωνώπων, αφού και τα βιβλία του, όπως και τα περίφημα αυτά κωνούπια, φέρουν τον ελώδη πυρετό. Μά ο χαρκτηρισμός αυτός δεν είναι σωστός, γιατί ίσα με τώρα τουλάχιστο άποδείχτηκε πως τα βιβλία του είναι τόσο άψυχα και τόσο άνωφελή, ώστε ούτε κακό δεν μπορούν να φέρουν. "Η βγαίνουν ή δεν βγαίνουν, ή κυκλοφορούν σε χιλιάδες αντίτυπα, ή δεν κυκλοφορούν καθόλου, το ίδιο κάνουν. Κι' όσοι τάγοράζουν για να μη τα διαβάσουν, κι' όσοι τα διαβάζουν, τίποτε δεν παθαίνουν. Είναι κι' αυτά, σαν τα περίφημα «Πάτρια» που ά, κ' έχουν σκορπιστή σ' όλη την 'Ελλάδα δεν κατόρθωσαν άκόμα να μας φέρουν ούτε την πανούκλα, ούτε τον κίτρινο πυρετό.

"Εν τούτοις κάτι αξιοθαύμαστο έχει κι' ο Σύλλογος αυτός. Έχει τον πρόεδρό του, τον κ. Βικέλα. Δεν το κρύβουμε. "Ο κύριος αυτός εκείνο που θέλησε να κατορθώση, το κατόρθωσε : Έκανε τον Σύλλογό του να λογαριάζεται, εξαπλώσε τα βιβλία του σε κάθε γωνιά της 'Ελλάδας, και μας απέδειξε πειραματικά —κι' αυτό είναι το σπουδαιότερο— πως αν δεν ξοδεύονται τα ρωμείκα βιβλία δεν φταίνε οι Ρωμιοί που δεν τάγοράζουν, μα φταίνε κείνοι που τα τυπώνουνε, και που δεν είναι ίκανοί, δεν ξέρουν την τέχνη, να τους κάνουν τους Ρωμιούς να τάγοράσουν. Ούτε κόπους λογάρισε για να το πετύχη, ούτε παράδες, ούτε πονοκεφαλιάσματα. Μπράβο του! Μονάχα γι' αυτό αξίζει να τον θαυμάση κανένας και να τον συγχαρή. Μά αξίζει ακόμα και να λυπηθῆ για το ίδιο πράμα, σαν σκεφθῆ πως όπως βρέθηκε ένας Βικέλας να ύποστηρίξη και να επιβάλῃ τάνωφελῆ βιβλία, όπως βρέθηκε ένας δεύτερος —δεν ξέρουμε ποιός— να ύποστηρίξη και να επιβάλῃ κάτι βλαβερό για το έθνος—άχ, για το τελευταίο αυτό χιλιάδες βρέθηκαν και βρίσκονται κάθε μέρα,—δεν μπορεί να βρεθῆ

χτύπι : Νάνοίγανε και μερικές άπ' τις πολλές πόρτες που θα χτυπούσανε, για να τους δώσουνε πονόψυχες καρδιές άπό κήπου κήπου και μιξ δεκαρίτσα... και τρέχανε, τρέχανε το ένα χτυπώντας το τούμπανο και τ άλλο τραγουδώντας, τρέχανε τα καημένα τα μικρά, φτωχά, δυστυχισμένα, μες' το κρύο, τρεμουλιαστά, κοκκινοβολισμένα, φουσώντας μες' τα χερσικά τους για να ζεσταθούνε.

Πολλοί άνοιγχνε τις πόρτες τους και για να τα ξεφορτοθούνε, τους δένανε την πολυπόθητη δεκαρούλα, μα τους κράζανε με θυμό : «"Ε! βρέ! "Αμέτε στη δουλειά σας και μες τάπανε». "Άλλοι πάλε που λυπούτανε περισσότερο τη δεκαρούλα από τα φτωχουλάκια που τρέμανε, φωνάζανε άπ' το παραθύρι, γλήγορα, γλήγορα για να μην έμπη στην κάμαρα μέσα το κρύο που εΐτανε δξω : «Φράγκικο, φράγκικο είναι δω, φράγκικο!» "Ας μ'ην εΐτανε και φράγκικο το σπίτι. Και φέβγανε τα μικρά, με μισό λεγμένο το τραγούδι τους, μα πάντα με την έλπίδα στην καρδιά πως αυτήν τη χρονιά θα μαζέψουνε περισσότερες δεκαρίτσες και θα κάνουνε καλύτερο "Αη Βασίλη από τον περσινό που δε μπορούσανε σε τόσο πίττας ούτε ένα σιμίτι να φάνε. Γιατί φέτος η χρονιά εΐτανε πιο καλή, ο κόσμος πιο χαρούμενος και ο καιρός καλύτερος· αν και εΐχε κρύο πολύ, δεν εΐχε όμως λχσπες στο Σταθροδρόμο, ο κόσμος τρέχει στα μα-

γαζιά, φουνίζει άη Βασιλιάτικα, χαιρείται, γελά και μέσα στα γέλοια του και στις χαρές του θυμάται κομμάτι περισσότερο και τους φτωχούς. Παντού, σε κάθε ρωμαϊκή πόρτα, παίζανε λαντέρνες στολισμένες με φαναράκια και παντού, σε κάθε σπιτικό, τα ριγάλα πλημμυρούσανε χαρά τις ψυχές εκείνων που τα δένανε και εκείνων που τα παίρνανε· ή κούκλα στο κοριτσάκι, τάλογατάκι στο άγώρι, τα βιβλία στού σκολειού το παλληκάρι, τα κεντήματα στις κυπέλλες, τα διαμαντικά στούς άραβωνιασμένους, τα φιλιά στούς ρωτεμένους, τα θυμητάρια στούς γέρους, δένανε στον καθένα άνάλογο μερτικό χαράς κι' εύτυχίας.

Μέσα σ' αυτή τη μεγάλη χαρά της παραμονῆς του "Αη Βασίλη, το σπιτικό της κεράς Λενιός στεκούτανε κρύο, ήσυχο, θάλεγες μαρμαρωμένο. "Ως τόσο και σε κεινού την πόρτα ήρθανε, παίζανε και φύγανε λαντέρνες, και κεί εΐπανε τα κάλαντα και κεί η αύλη φωτοβολούσε όπως άλλοι, και κεί δοθήκανε ριγάλα, μα ούτε τα ριγάλα, ούτε τα κάλαντα, ούτε η παραμονιατική χαρά τάραζε την ταχτική ήσυχία της Λενιός, άχ! ήσυχία κάποτες χειρότερη κι' από μεγάλη λύπη.

Γιατί άραγες να μη χαιρείται και η κερά Λενιό όπως όλος ο κόσμος; Τί της λείπει; τί της νοιά-

ζει; Τίποτες! "Ελα δά πού βαρεθηκε πιά να ζῆ αυτή τη ζωή, την ίδια τώρα τόσα χρόνια. Χρηιά και μοναξιά της κρώσανε την ψυχή, της πήρανε πάσα άχτίδα χαράς, της πικραίνανε τη ζωή και δε θα ζούσε ή καημένη αν δεν αιστανότανε να γεννιέται στο στήθος μιá έλπίδα, και κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε λεπτό, να μεγαλώνῃ τούτη μαζί με τα δροσερά νιάτα της κόρης της, της άγνης της Βασιλικούλας. Αυτή εΐτανε πιά η χαρά της, αυτή εΐτανε η έλπίδα της, αυτή κ' η ζωή της.

"Ελπίζε να μεγαλώση η Βασιλική της, έλπίζε να την παντρέψη για να μπορέση τότες πιά, το καημένο κι' αυτό, να χαρή· γιατί η κερά Λενιό δεν εΐτανε σαν τις άλλες μάννες. Δεν έννοούσε να λείψη ή κόρη της ούτε λεπτό από κοντά της. Σκυλλί εΐτανε στα τέτοια η κερά Λενιό, δεν ήθελε να μιλούνε για την πάναγνή της κόρη, για τη Βασιλική της! Μπα! να μη στάξη να μη βρέξη την εΐχε, μα θα προτίμαε να τη σκοτώση καλύτερα παρά να δώση αυτή αίτία σε κακολογίες ή σ' άπρεπα λόγια. Για τουτό η χρυσή ή κόρη, ποτές της δε γέλασε, ποτές της δε διασκεδάσε, σε νέο και τρυφερό που εΐτανε. Μονάχο περνούσε τάνθισμένα νιάτα του, μονάχο με τη γριά μαντίτσα του.

Και δεν παραπονιούντανε το άθώο, ούτε ποτές

κ' ένας τρίτος να υποστηρίξει κάτι που θα μας βγάλει τη λάσπη από τα μάτια μας και θα μας σπρώξει προς την Αλήθεια.

ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟ

αυτό και ος το σεβίζουμε. Ένας καθηγητής στο Πανεπιστήμιο μιλούσε την περασμένη βδομάδα για τον Αντιθένη, θαρρούμε, κι' άπάνω στον ενθουσιασμό του έκανε την άμιμητη αυτή παρομοίωση:

— Ο Αντιθένης διαφέρει από τον (δεν ξέρουμε ποιόν), όσο ο κατ' Τίτερος από τον χρυσόν!

Οι φοιτητάι έμειναν κεραινωμένοι, διαν άκουσαν το σοφό καθηγητή τους να προσφέρει τα δυό σο του κασσίτερου οάν δυό τι. Έτοιμάζονται δέ να τον ρωτήσουν αν μπορούν να τον μιμηθούν κι' αυτοί και να πούν την Ατική Αθωική και Παρναττών τον Παρνασό.

Όποια απάντηση τους δώσει θα ος την πούμε.

ΑΦΟΥ

δεν το κατόρθωσε να τυλίξει το έθνος στα κάπως, να πούμε, λωποδυτικά του δίχτυα ο έρατεινός άνεψίδς του θείου του, άρχισε να σκορπάει γύρω του τάν φλόμο τή συκοφαντία και να καταγγέλλει μαζί με τόσα άλλα κωμικά και άναίσχυντα, ως έκβιαστή— αυτός που ζήτησε να έκβιαση τήν πατρίδα του— τον κ. Γ. Στρέιτ.

Η συκοφαντία του κ. Δ. Δεληγιάννη, ήταν τόσο φανερή ώστε έπεσε μονάχη της, πριν ακόμα ο σεβαστός θεϊός του επιχειρήσει να του βγάλει τόσο τεχνικά τήν ξένη μπερούκα και να του τρέψει τήν καρδιά του.

Ο κ. Γ. Στρέιτ ο καθηγητής, όπως κι' ο σεβαστός πατέρας του, ο Διοικητής της Έθνικής Τραπεζής, είναι από τους λίγους που τιμούν τήν πατρίδα τους και χιλιο, Δεληγιάννηδες, είτε Δέλτα είτε Θήτα, δεν μπορούν να τους κλονίσουν τήν έντιμωτάτη θέση πούχουν κατακτήσει και στην πολιτεία και στην κοινωνία μας.

ΟΙ ΥΣΤΕΡΙΚΕΣ

χραυγές του Αθηναϊκού τύπου, οι άνόητες, οι μελοδραματικές— όπως κι' αν τις πείτε, δέ θα λαθεψετε!— που ακούστηκαν για τους κινούργιους φόρους που θα βάλει στον λαό η Κυβέρνηση, είσαι κωμικές και ψεύτικες κι' αυτές, καθώς πάντα.

Πρέπει όπως όπως να ετοιμαστούμε, φωνάζουν. Πάει καλά. Η άνοιξη πρέπει να μας βρή έτοιμους για το κάθε τι που θα παρουσιαστή. Κι' αυτό φρονιμώτατο. Μά— από δω άρχίζει η φαπλαταριά πάλι— απρέπει ναλλάξει άρδην το Κυβερνητικόν σύ-

του έβγαλε λαλιά για αυτό το ζήτημα, απ' τα κουραλένια χειλάκια του. Μά η μάνα έννοιωθε πως το παιδί της είχε κνημό, πλήξη μεγάλη, καταλάβαινε η δύστυχη πως η ίδια με τα χέρια της βρασίλιζε και τυραννούσε το χρυσό της το κορίτσι. Δεν μπορούσε όμως να κάμη κι' άλλως. Κ' έτσι η ζωή της κερά Λενιός περνούσε ταχτική και ήσυχη, με ζηλωμένη ούλο με λύπη και πώς αυτή η λύπη γινούντανε φριχτή, πιδ μεγάλη άκόμενη οτα σε τέτοιες επίσημες γιορτές, σε τέτοιες χαρούμενες παραμονές, παρατήρησε στο μμορφο προσωπάκι της κόρης της ζουγχαρισμένη μιά πιδ βραδεία, πιδ κρυφή θλιψη.... μονάχη, μακριά απ' όλους κι' απ' όλα μέσα σ' αυτή τήν πλημμύρα της χαρής!

Αχ! χηριά και μοναξιά, τις βαρέθηκε πια, τήν πνίγανε, τή βραστούσανε σφιχτά απ' το λαιμό, τήν κνημένη τή Λενιό. Αχταρούσε να παντρέψη τή Βασιλική της, ν' άνοιξη το σπίτι της: έπρεπε πια να τή νοιαστή, να της δώσει ένα καλό παλληκάρι, ένα παλληκάρι που να τήν αγαπά, με να τήν λατέβρη, να τήν έχη οάν τα μάτια του, να της είναι μπαμπάς και μάνα, άντρας και προστάτης, παλληκάρι που να μην έχη κουσούρι, γιατί της άξίζει της Βασιλικής της ο καλύτερος νιός, γιατί κι' αυτή είναι χαριτωμένη, είναι καλή κ' έχει όλα τα καλά που

στημα (στους «Καιρούς» μπηκε η χαριτωμένη αυτή φαπλαταριά) η να μη γίνη τίποτε: κ

Μ' άλλους λόγους, είναι το σπίτι μας ξεσκεπο και μετς οι έριφηδες άρχίζουμε να σκεφτόμαστε να του βάλουμε κεραμίδια τή στιγμή που ο ούρανός είναι φορτωμένος με σύγνεφα και βροντάει ο πρώτος κεραυνός.

Η άνοιξη πρέπει να μας βρή έτοιμους, με πρέπει πρώτα πρώτα ναλλάξουμε το Κυβερνητικό σύστημα— οάν νατανε κανένα λέρωμένο πουκάμισο το σύστημα αυτό, για να τλλάξουμε στη στιγμή. Δέ γελάτε;

ΑΓΓΕΛΙΚΑ

και άγια οσα είπε ο κ. Θεοτόκης μέσα στη Βουλή τήν περασμένη Δευτέρα, δικαιολογώντας τα καινούργια βάρη που θα φορτώσει στη ράχη του λαού. Ξεσκέπασε παληκαρία τα χάλια μας, έδειξε τις κακομοιρίες μας, έζητησε τήν συνδρομή όλωνών μας για να βελτιώσει το Έθνος, για να το μεταβάλει από ρουσφετοφάμπρικα— καθώς είναι τώρα— σε πραγματικό Έθνος— καθώς δεν είτανε ποτέ.

Άγια κι' άγγελικά τα λόγια του, τα χρυσά και τα διαμαντένια λόγια του που μας γλυκονανούρισε μ' αυτά και που μας έκανε να πιστέψουμε— άλλοίμονο! για να μη πιστέψουμε!— πως τα λόγια θα γίνουν και πράματα και πως έτσι άποτομα η Θεά η Φρόνηση ήρθε κι' έστησε τον θρόνο της στο Ρωμέικο Φρενοκομείο.

Μπορεί ναχη τήν δρεξη ο κ. Θεοτόκης να κάνη δλ' αυτά που είπε. Μά φοβούμαστε πως δεν έχει και τή θέληση να τα πραγματοποιήσει. Κι' ο φόβος μας δυστυχώς δεν είναι φανταστικός, γιατί δεν άκούσαμε τον κ. Θεοτόκη, οταν είπε τα παχειά του λόγια, οταν ξεσκέπασε τις πολιτικές φουντανέλες κι' οταν έζητησε τα μέσα της γιατρειάς, δεν τον άκούσαμε να φωνάξει:

— Αυτά είναι τα χάλια μας κι' έτσι θα γιατρεφτούνε. Η μου δίνετε λοιπόν τα μέσα που σας ζητώ, και γρήγορα μάλιστα, η απ' αυτή τή στιγμή τραδιέμαι στ' άρχοντικό μου

μπορεί να δώσει ο Θεός σε νιά: τίποτις δεν της έλειπε, όμορφιά, νοικοκερία, γνώση και καρδιά. Α! με καρδιά χρυσή καρδούλα, που θ' αγαπάει με δαύτη τον άντρα της για πάντα, για όλην της τή ζωή, ίσια με τον τάφο, θα τήν αγαπάει, κρουσταλένια, άγνά με θυσίες, με εύγνωμοσύνη, γιατί εκείνος θα της μαθαίνει τή ζωή, εκείνος θα της άνοιγε τα μάτια, στα χέρια του θα βγαίνει απ' το βάλη τον ύπνο, τον άθωο, το γλυκό που βρισκούντανε τώρα είκοσι χρυσά χρονάκια, τέλος θα γενότανε γυναίκα και μητέρα κ' έπρεπε ο άντρας αυτός να ναι τέλειος σε όλα, τέλειος για να δώσει και τέλεια άναηροφή στην γυναίκα του, γιατί είτανε σίγουρη η κερά Λενιό πως η καλύτερη άναηροφή, η πιδ δύσκολη, εκείνη που η γυναίκα έχει και διατηρεί ίσια με το τέλος της ζωής της είναι η άναηροφή που της δίνει ο άντρας της.— Τήν ίδια που έδωκε και στην ίδια ο Τζωρτζής της— Άλλοί! κι' αν ο άντρας αυτός δεν είναι της προκοπής! Άλλοί! κι' αν είναι άνωφέλιος! Πάγει τελείωσε, χάθηκε η γυναίκα! Άλακαρη η ζωή της ποτίστηκε φαρμάκι. Και τέτοιο δά είναι το φαρμάκι αυτό, που μπαίνει βαθιά στις φλέβες και δέ βγαίνει πια, με μονο με το ύστερνό ξεψύχισμα. Κ' έτριζαν τα κόκαλα της και μπιμπικίαζε το πεταί της όσο τα διαλογίζούντανε.

κ' έλάτε λόγου σας να κυβερνήσετε τον τόπο όπως ξέρετε!

Τέτοιο λόγιο αν έλεγε, κάπως θα τον πιστεύαμε. Μά δεν τον είπε. Κι' οταν δεν τον είπε δεν μπορούμε να μη πιστέψουμε πως θάρχηνηση κι' αυτός να υποχωρή κανονικά και να ξεχάνη ένα ένα τα λόγια του, για να μη δυσαρεστήσει τους φίλους του για να κρατηθή, όσο περισσότερο μπορέσει, στην Έξουσία.

Να ος πούμε κ' ένα άλλο: Η συγκίνηση του κ. Δεληγιάννη δέ μας συγκίνησε καθόλου. Πολλές φορές ο σεβαστός Ηγέτης της κακομοιρίας μας, έχει δείξει πως συγκινείται και πως άπαρνιέται τον παληό και τον άμαρτωλό άνθρωπο. Είναι ένα από τα πολιτικά κόλπα του κι' αυτό και μη το πολυπιστεύετε.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

Η τρεμουλιστή φωνή δλοένα πλησιάζει...

Οι ήχοι δλοένα άντηχούσαν πιδ καθαρά, πιδ διάφανοι μέσ' τήν έπιβλητική τήν άπέραντη ήρεμία της νύχτας, και από του λόγγου τους σκοτεινούς κλώνους και τή μαυροπράσινη των κορφών του έπιφάνει— των κορφών που σιούταν η μία πιά: στην άλλη γυρμένη τρυφερά τρυφερά απ' της άνοιξιάτικης δροσιάς τα φιλήματα, των κορφών που αύλακόνονταν άνάπαλα απ' τα χρυσοστολισμένα τα σιωπηλά φτερουγίσματα του φεγγαριού...

Η μελαγχολική μελωδία με τα γλυκύτατα λόγια της έφθανε πιδ σιμά δλοένα...

Κι' οταν σε λίγο είδα να ξεφαντώνη η χλωμή εκείνη δψι με τα νεκρωμένα μάτια, άνάμεσα στ' άγριόκλαδα της λαγκαδιάς, άνάμεσα στο σκοτεινό και πένθιμο πλαίσιο πούπλεκαν των πούκων ταγκαθωτά φύλλα, — λές κήτην μαρτυρικό στεφάνι.— κι' οταν τελευταία είδα δλόκληρο τάσθενικό κορμί να βγαίνη σκυφτό-σκυφτό απ' τή πυκνή σκοτεινιά στο τρεμουλιστό κι' άχνό του φεγγαριού φως, προχωρώντας άγάλια προς της άκρογιαλιάς το έρημικό μέρος έννοισ' απ' της ψυχής μου τα βάλη να σκορπίε: ένα δάκρυ γεμάτο πόνο θαύ κι' άπογοήτευσι, από κείνα που μιά η δυό φορές στη ψωή μας χύνουμε, ένα δάκρυ που άρπαξε κι' έπνιξε ένα δεμάτι χρόνια της ζωής μου, ένα δάκρυ που βύθισε τήν ψυχή μου στο σκοτεινότερο σημείο του μυστικού της συμφοράς κόσμου, κι' έσβυσε τή κάθε τή λάμψη στα σπλάχνα του χαροβαμένου του όριζοντα.

Κι' όλο ακούγονταν, καθαρά πια η όνειρεμένη εκείνη συμφωνία, κι' όλο σκορπίζονταν διάφανα απ' τα ματω-

Μά για τή Βασιλική της θα κάμη μάτια τέσσερα, θα τή ζυγιάσει όλα και ύστερνά θα πάρη άπόφαση. Η Βασιλική της δέ θα κακοπέσει ποτέ, τέτοιο κακό δέ θάρθη στο κεφάλι της.

Είτανε η ώρα τρεις της νυχτός και οι λαντέρνες και τα τραγούδια άκούγοντανε άρια και πού. Από μακριά πια σε μακριά άκουες από κανένα ξεψυχισμένο «Αη Βασιλίκη έρχεται από τήν Καισαρεία...»

Η κερά Λενιό καθούντανε ακόμα στο τραπέζι, άντίκρου με τήν κόρη της. Μάνα και κόρη μέινανε εκείνο το βράδυ κομμάτι πιδ άργά στο φαγι, γιατί βραδεία που είτανε, πήγανε κι' αυτές, από χωρίς να περπατήσουνε τα μαγαζιά, κι' άργά γυρίσανε στο σπίτι. ύστερα είχανε και χιλια δυό πράματα να φάνε, χιλια να πούνε και άλλα τόσα να έφκηθούνε. Μά θάλεγε που δέ φάγανε που δεν ήπιανε, τόσο τα φρούτα και τα γλυκά στεκούσανε άπιαστα άπάνω στο τραπέζι. Η καρδιά τους θάλεγε κ' είτασε σφιγμένη και οι βυθικές δεν πηγαίνανε κάτω τις έρχούντανε να κλάψουνε, οταν η μία τήν άλλη εφκούντανε με το ποτήρι στο χέρι «και του χρόνου με καλό κι' οτι έπιθυμούμε!» Ηρθε η ώρα της πίττας. ύστερα πια απ' όλα, έπρεπε να κοπή κ' η πίττα, κατὰ που είτανε τάντέτι, και να μοιραστούνε

μένα στήθη, οι λουλουδιάντα εκείνοι στίχοι, ενώ προχωρούσε πάντα... (λά-δειλά πρό την άσημένια άκροθαλασσιά δ πικρός του τυφλού Ίσκιος...

Δέν είχε γεννηθῆ με στυνά τὰ μάτια. Δέν είχε γεννηθῆ με ταύλκρια του μαρσαμού στην ὄψη του.

Δέν ἔλησε πάντα ἔρημος, χωρίς συντροφιά.

Κάποτε ἔλαμπαν κι' αὐτοῦ ἀπὸ ζωῆ κι' ὠμορφιά τὰ μεγάλα μάτια στην πρόσχαρη μορφή του, ἀλλὰ τύχη κακή, καὶ μὴ μέρη ἐκεῖ ποῦ ἀγνάττει τὰ πλούσια χρώματα τοῦ ἥλιου καὶ τις μυριόχρωμες φωτιές του τις αἰθεροπλασμένες ποῦ σκορπιούνταν ζωηρὰ ἀπ' τῆς θάλασσας τὰ διαμαντένια δάθη, ἐννοίωσες μὴ σκέπη νὰ κατεβαίνῃ ἀπάνω τους, σκέπη ποῦσθουν τὸ ὡς κι' ἄπλωνε μὴ μαυρίλα.

Ἀπὸ ἐκείνη τῆ στιγμή ἦταν τυφλός. Κ' ἔγεινε τυφλός γιατί θέλησε-ὁ φτωχὸς-νὰ ἰδῆ γιὰ λίγο καὶ νὰ ἀσθανθῆ καὶ νὰ κλείσῃ στὰ στήθη του τῆ ποιῆσι καὶ τὴν ἡδυπάθεια τῆς γλυκειᾶς τῆς φλογερᾶς εἰκόνας ποῦ ξεπλώνουνταν ζωντανὰ ἔμπρὸς στὰ μάτια! Γιατί 'θέλησε ν' ἀντικρύσῃ τὸ φῶς!

'Ἀλλοίμονο! Ἀλλὰ καὶ ποιόν, δὲ θαμπώνει ἡ ὠμορφιά ἢ ἀληθινή, καὶ ποιόν δὲ κρατεῖ σὲ ἔκστασι καὶ σὲ γοῦντῆ;

Εὐτυχισμένοι 'καίνοι ποῦ δὲ χάνουν τὸ φῶς τους ἀντικρύσσοντας τοῦ ἥλιου τὰ χυμένα χρυσάφια, εὐτυχισμένοι 'καίνοι ποῦ μπροστὰ στῆς ἀγάπης τᾶστέρι στέκονται ἀναίσθητοι μὴ μαρμαρωμένη τῆ καρδιά...

Ναί! δέν είχε γεννηθῆ με στυμένα τὰ μάτια.

Δέν ἔζησε πάντα ἔρημος, χωρίς συντροφιά.

'Ἄλλοτε. —τὲ περασμένα χρόνια— πόσες φορές δέν είχε ὄνειρευθῆ στὰ μέρη αὐτὰ τᾶγαπημένα, πόσες φορές δέν είχε μεθύσει μὲ τὰ ὕδα τὰ τυροπὰ φιλήματα τῆς πρώτης ἀγάπης του, πόσες φορές δέν είχε λιγοθυμήσει ἀπ' τὰ παράφορα τὰ σιχρὰ ἀγκαλιόσματα τοῦ πρώτου ἔρωτός του, πόσες φορές δέν εἶχε ἄλλοτε λόγια θερμὰ μὲ τὴ λατρευτὴ του ψυχῆ, —τῆ ψυχῆ ἐκείνη ποῦ τῆς δυτυχίας τὰ κύματα ἔσπρωξαν μακριὰ, μακριὰ, σάλλα μέρη, μακριὰ του...

Ὡ πόσες, πόσες φορές δέν είχε τραγουδήσει μαζί της τὰ γλυκύτατα αὐτὰ τραγούδι, τὸ τραγούδι ποῦ σκορπούσε καὶ τώρα μὲ πόνον, περπατώντας μοναχὸς στὰ λατρευτὰ αὐτὰ μέρη ποῦ εἶχε γνωρίσει ἄλλοτε τῆ ζωῆ, γυρεύοντας τὸ εἶδωλο τῆς στυμένης του εὐτυχίας, ἀναζητώντας τῆ χαμένη ἀγάπη του... Καὶ προχωροῦσε πάντα δειλὰ-δειλὰ πρὸς τὴν ἀσημένια ἀκροθαλασσιά δ πικρὸς τοῦ τυφλοῦ Ίσκιος...

Κ' ἡ τριμουλιαστὴ φωνὴ ἀπομακρύνονταν ὀλοένα...

Σὲ δὴ-τρία καλοκαίρια ἔτυχε νὰ ξαναπιάσω ἀπὸ 'καίνα τὰ μέρη. Καὶ τὸ πρῶτο πικρὸ ἄκουσμα ἦταν ὁ θάνατος τοῦ τυφλοῦ, ὁ θάνατος τοῦ δυτυχημένου ἐκείνου ποῦ ἴσα μὲ τότε σερνόνταν στῆ γῆ κυνηγώντας ἀδιάσκα φαντάσματα καὶ σκιές.

Κ' ἐπῆγα ἕνα γλυκὸ γλυκὸ βράδυ στὸ φτωχικὸ του τάφο στὸν τάφο ἐκείνου ποῦ γιὰ μόνον στολίδι του εἶχε λίγ' ἀργιολούουδα, καὶ μὴ εἶτις τὰ σκιερὰ κλωνάρια ποῦ-

πεφταν πὴν' ἀπ' τὸ χῶμα προστατεύοντας τὸ παγωμένο κορμί, καὶ χαρίζοντας συντροφιά στὸν ἐρημίτη.

Μὰ μόλις σκύβω γιὰ νὰ φιλήσω τὸ σταυρὸ του, ἄκουσα σιγανὰ σιγανὰ νὰ σκορπιόυνται—λὲς καὶ τις ἔσπρωχνε κάποιον ἄγνωστη πνοή, κάποιον ὑπερκόσμιον ἀγέρι, οἱ ἄρμονικὲς ἐκείνες νότες ποῦχαν ἄλλοτε χαϊδέψει μὲ τὴ μελαγχολία τους τὴ καρδιά μου, ἄκουσα τὸ πένθιμο, καὶ πάλι, τραγοῦδι τοῦ τυφλοῦ, κ' ἕνα δάκρυ βαθεῖας πίκρας ἀπ' τὰ μάτια μου κύλισε.

Ποῖος ξέρε; ;..

Μπορεῖ νάταν ἡ ψυχὴ τοῦ τυφλοῦ ποῦ τραγουδοῦσε ἀκόμα τὸ λατρευτὸ τῆς τραγοῦδι γυρεύοντας μ' αὐτὸ τὸ εἶδωλο τῆς στυμένης του εὐτυχίας, ζητώντας ἀδιάσκα τῆ χαμένη ἀγάπη του...

ΕΙΡΗΝΗ ΜΕΓΑΠΑΝΟΥ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

—'Ἐνα μεγάλο ψέμα εἶπαν αἱ Ἀθηναῖοι προχτές.

— Πῶς δηλ. εὐ ἔγκριτος ἐκ Παξῶν πολιτευτῆς κτλ. κτλ. ἀποχωρήσας ἀπὸ μακροῦ τῆς ἐνεργεῖ δημοσιογραφίας ἀγνοεῖ τίνας γράφουν καὶ πῶς γράφουν ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων.

— Ψέμα! Ψέμα! Ὁ ἔγκριτος κτλ. κ. Βαλιαντῆς ξέρε πολὺ καλά καὶ τίνας γράφουν καὶ πῶς γράφουν καὶ γιατί γράφουν τὸ κάθε τι ἰδίως στὴν ἐφημερίδα τοῦ ἐγκριτωτάτου κ. Πύπ.

— Κρίμα! Ὁ κ. Πολύβιος Κουρούπης ἢ Σαχλίκος, οὔτε σάχλες δέν μπορεῖ νὰ γράψῃ πιά.

— Τὸ ἀπόδειξε μὲ μὴ ἀπόπειρα ἀναγούλας ποῦ μᾶς ἐσπερίσθη μὲ τὴν «Ἐσπερινή» τῆς περασμένης Τετάρτης.

— Κι' ὅμως ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔγραψε ἄλλοτε τις δὴ Διαιθετικὸς ποῦ ἐξερνοδόγησε ὅλος ὁ ντουναῖς—φιλοσοφικώτατα πάντοτε.

— Τὸν κ. Πολύβιο Κουρούπη τὸν ἐτίτλοφόρησε κἀποιοὶ Βίκτωρα Οὐγκώ τοῦ Ψυρῆ.

— Καὶ ὁ κάποιος αὐτός, μᾶς λένε, εἶχε ἄλλοτε μὲγάλα νταραβέρια μὲ τοῦ Ψυρῆ τὰ πασατσίδικα.

— Τί ὁμορφα καὶ τί ἐποικοδομητικὰ ποῦ εἶναι τὰ ἀναγνώσματα ποῦ γίνονται στὸ γραφεῖο «Παναθηναίων»!

— Προχτές κάποιος ἀρχιμανθρῆτης τοῦ Παναγίου Τάφου μίλησε γιὰ τὰ ἱεροσόλυμα ἐν ὑποκορῆσει κλειδοκυμβάλου καθὼς μᾶς πληροφόρησε ἡ «Ἐστία».

— Τὴν ἄλλη βδομάδα θὰ μιλήσῃ ὁ κ. Σερνέπουλος γιὰ τοὺς «Μελλιαροὺς» μετὰ προβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων... καὶ σκέψωμεν.

— Πρῶτη πρῶτη θὰ προσβάλλῃ, λένε, τὴν εἰκόνα τοῦ χαριτοβρότου ἀντιπροσώπου τοῦ Ζᾶν Μωρεᾶς.

— Τὴν παραπάνω δὲ ἔδομάδα μὴ κυρία πολὺ ὁμορφη, θάπαγγελλῇ ἕνα μωρόλογο τοῦ κ. Ι. Δαμβέρρη, ἢ ἕνα φύλλο τῶν «Πατριῶν», ἂν δέν εἶναι ἔτοιμος ὁ μονόλογος.

— Ὁ κ. Κίμων ὁ Μιχαηλίδης δέν θάπαγγελλῇ, καθὼς ἐμάθαμε, τὰ δὴ πολύκροτα ἄρθρα του ποῦ ἐδημοσίευσεν

στὸ τελευταῖο φυλλάδιο τῶν «Παναθηναίων»... γιὰ νὰ μὴ λιποθυμήσουν οἱ κυρίες!

— ἴσα μὲ τώρα λιγοθυμοῦσε τις κυρίες μὲ τὰ ποιήματα τοῦ μονάχα ὁ κ. Μελαχρινός.

— Δὴ σπουδαιότατα βιβλία ἀναγγέλονται:

— Τὰ γλωσσικὰ ἄρθρα τοῦ κ. Κανελλίδη τῶν «Καιρῶν» καὶ τὸ γλωσσικὸν ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Φραγκιά «Φραγκιάς ἀνὴρ τούτέστιν ὁ Γαλλίας κτλ.

— Μὴ ξεχνᾶτε πῶς βρισκόμαστε στὰ καρναβάλια, δίχως ὅμως κομιτάτο, ποῦ θὰ τὰ βράβευε ὀρισμένως τὰ δὴ αὐτὰ εὐθυμώτατα ζυγυρίσματα.

— Στὴν ὁδὸν Αἰόλου ἕνα μαγαζὶ ἔχει κολλήσει στὶς βιτρίνες του μὲγάλα χαρτιά μὲ τὴ λέξη: «Ἐσπούλημα».

— Καὶ εἶναι ἡ πρώτη φορά, θαρροῦμε, ποῦ ἡ Ρωμέικη αὐτὴ λέξη ἐστοπίζει τὴν ἀκουσίαν διάλυσιν ποῦ δέν τὴν πολυκαταλαβαίνει ὁ κοσμάκης γιατί εἶναι φράση δασκαλική, χωρίς κανένα νόημα, ἀφοῦ κι' ὅταν ξεπουλήσῃ τὰ πράματά του τὸ μαγαζὶ δέν διαλύεται, ἀλλὰ μένει στὴ θέση του.

— Ὁ καθηγητῆς κ. Γρ. Βερναρδάκης μίλησε τὴν περασμένη βδομάδα στὴν παράδοξή του γιὰ τὴ γλώσσα καὶ εἶπε πῶς οἱ δημοτικιστὰ δέν εἶναι οὔτε ἀγρίσματα οὔτε προδότες.

— Μονάχα δὲ ἕνας φοιτητῆς, ὁ κ. Ζερβός, τὸν ἐχειροκρότησε γιατί διδάξε τὴν ἀλήθεια.

— Ἄν δίδασκε Μιστριώτικες ψευτιές ὅλοι θὰ τὸν χειροκροτοῦσαν, γιατί ὅλοι θαυμάζουν τὴν ψευτιά, ἐνῶ τὴν ἀλήθειαν τὴ νοιώθουν μονάχα οἱ διαλεχτοὶ—κ' εἶναι τόσο λίγοι!

Ο ΙΔΙΟΣ

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜΗ

ΚΑΤΩ Η ΨΕΥΤΙΑ

Φαίνεται ὅτι ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα καμμιά ἀλήθεια δέν μπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ γιατί τὸ ψέμα καὶ ἡ φενακὴ ἐβούλωσε τὰ μάτια μας ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ γεννηθήκαμε, ὡς ποῦ νὰ παύσῃ ἡ αἰσθησις. Τὸ ψέμα εἶναι ἡ πρώτη τροφὴ τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἔρχεται στὸν κόσμον· μὲ ψέμα ἀνατρέφεται ὡς ποῦ νὰ φθάσῃ τὴ σχολικὴ ἡλικία. Ἐρχεται στὸ σχολεο καὶ τὰ μόνον ἐφόδια ποῦ φέρνει ἀπὸ τὸ σπίτι εἶναι ἡ ψευτιά καὶ ἡ προσποίησης. Ἐνα μόνον ἔχει γερό καὶ ἀπάνω σ' αὐτὸ ἀρχίζει ἡ Παιδαγωγικὴ νὰ κτίξῃ τὸ πνευματικὸ οἰκοδόμημα: αὐτὸ εἶναι ἡ ζωντανὴ γλώσσα ποῦ ἀκουσε ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ τὴ μάνα του ἀπὸ τὰ γέροντοπούλα, ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς, ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ ἀπὸ ὅλους πέρα πέρα τοὺς σχετικούς.

Μέσα σὲ τόσα ψέματα καὶ μὴ ἀλήθεια θὰ ἡ-

τὰ κομμάτια με τὴ σειρά: τὸ πρῶτο στὸν ἄη Βασίλη καὶ τᾶλλα ἀρχίζοντας ἀπ' τὸν πιὸ γερνότερο καὶ πηγαίνοντας στὸν πιὸ νέο. Μὰ στῆς κερὰ Δενιὸς τὸ σπιτικό, δέν εἶτανε πολλοὶ ποῦ θὲ νὰ μοιραζοῦνταν ἀνάμεσά τους τὰ κομμάτια τῆς πίτας. Ὑστερὸς ἀπ' τὸν ἄη Βασίλη, μνήσκανε τὰ μερτικὰ μόνον τῆς κερὰ Δενιὸς καὶ τῆς κόρης τῆς.

— Μὴν ξεχάσης, κόρη μου, νὰ κρύψῃς τὴν πρώτη βούκκα σου γιὰ τὸ μαξιλλάρι, λέγει ἡ μάνα τῆς κόρης.

— Μπα! μακνίτσικ μου, ποτέ σου δὲ μοῦ εἶπες ὡς τώρα νὰ βάλω κάτω ἀπ' τς μαξιλλάρι μου, τὴν πρώτη βούκκα ἀπ' τὸ μερτικὸ τῆς πίτας μου. Γιατί φέτος μοῦϊτὸ λές;

— Γιατί φέτος πιά, παιδι μου, εἶσαι κοπέλλα σὲ ἡλικία, τῆς παντρεῖας, Βασιλική μου, καὶ πρέπει νὰ παντρεπτής. Μὴν ξεχάσης λοιπὸν τὴ βούκκα γιὰ νὰ διοῦμε πιὸ νέο θὰ σοῦ στειλῇ στὸνεῖρό σου ὁ ἄη Βασίλης.

— Μὰ κείνονε ποῦ θὰ δῶ στὸνεῖρό μου, ἐκείνονε θὰ παρω μέσα στὸ χρόνο;

— Ναί, παιδί μου, ἔτσι λένε, κ' ἔτσι εἶναι ὁ ἄη Βασίλης τὸν φανερώνει πρῶτα στὸνεῖρο τοῦ κορμτιοῦ καὶ ὕστερα στὸν ζῦπνο.

Ταράχτηκε ἡ κόρη ἡ ἀγνή, ταράχτηκε ἀκούου-

τας τὰ λόγια τῆς μάνας τῆς, γιατί δέν καταλάβαινε τὸ νόημά τους. Μπᾶς κ' ἡ μάνα τῆς τὴ βρεθήθηκε πιά καὶ θελεῖ νὰ τὴν παντρεπτής γιὰ νὰ τὴν ξεφορτωθῇ; μπᾶς κ' εἶτανε περιττὴ μέσα στὸ σπίτι!... καὶ βαριοκάρδισε μάλιστα κομμάτι, βαριοκάρδισε γιὰ κείνονε ποῦ θὰ τὴν ἔπαιρνε μέσ' ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας τῆς.

Σὲ λιγάκι βρέθηκε στὸ καταστρο καὶ ἀπαλὸ κρεββατάκι τῆς, μονάχη στὴν παρθενικὴν τῆς καμαρίτσα κι' ἀρχισε πάλι νὰ συλλογᾶται τὰ λόγια τῆς μαννούλας τῆς. Δέν καταλάβαινε ἡ καημένη καὶ προσπάθησε νὰ βρῆ μέσα σ' αὐτὰ μὴ βαθιὰ σκέψη. Λίγο, λίγο τῆς φάνηκε πῶς δέν εἶτανε πιά καὶ τόσο κακὰ τὰ λόγια τῆς μαννούλας τῆς καὶ πῶς μπορούσανε ἴσως νὰ εἶτανε καὶ γιὰ καλὸ τῆς καὶ γιὰ καλὸ τῆς θάτανε, ἀφοῦ τὴν ἀγάττει σὸν εἰκόνα.

Λίγο, λίγο μάλιστα, τῆς φάνηκε πῶς ἂν παντρεπτής, θὰ πᾶψῃ πιά αὐτὴ ἡ μοναξιά, θὰ πᾶψῃ κι αὐτὸς ὁ πόθος ποῦ τῆς πονοῦσε τὴν καρδιά, ὅταν οἱ φιληνάδες τῆς γελούσανε καὶ κείνη δέν μπορούσε νὰ γελᾶσῃ, γιατί εἶτανε ὀρφανὴ καὶ μονάχη τῆς φάνηκε ποῦ θὰ μπορούσε πιά νὰ μπῆ, νὰ βγῆ, νὰ διασκεδάσῃ σὸν ὅλες, ποῦ θὰ εἶχε ἕνα στυλο, μὴ προστάσια, καὶ λίγο, λίγο ἄρχισε νὰ τὸν ἀγαπᾶ αὐτόνα ποῦ θὰ τῆς δῶσῃ τόσα καλὰ μαζωμένα, ποῦ θὰ τῆς

δῶσῃ τὴν εὐτυχία καὶ τὴ χαρὰ δέν τότε μισοῦσε πιά, μάλιστα τότε φανταζότανε κίβλας ὁμορφο, τοῦ ἔβαζε γύρο στὸ ἄσπρο του τὸ κούτελλο ὁμορφα μαῦρα μαλλιά, τοῦδινε μαῦρα ὁμορφα μάτια, μπόγι ἀψηλὸ καὶ καλοκαμωμένο, σπουδῆ, πολλὴ φρόνηση καὶ καλὴ καρδιά, ἄχ! καρδιά καλὴ πρῶτα ἀπ' ὅλα, καλὴ καρδιά γιὰ νὰ τὴν ἀγαπᾶ, γιατί κι' αὐτὴ θὰ τὸν ἀγάττει μὲ ὅλη τὴ δύναμιν τῆς ψυχῆς τῆς, μὲ ὅλη τῆς τὴν καρδιά, τὸ καλὸ αὐτὸ παλληκᾶρι, θὰ τὸ λάτρευε σὸν τὴ μάνα τῆς, ποῦ τὴ μεγάλωσε, σὸν τὴν ἴδια τὴ ζωῆ τῆς, καὶ κάθε πρᾶθ θὰ προσεφκοῦντανε στὸ Θεὸ καὶ θὲ νὰ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸνε βοθηθᾶ καὶ νὰ τὸν προστατεύῃ.

Μὰ τί εἶναι τοῦτο τὸ μέρος ποῦ βρίσκεται ἡ Βασιλικούλα, τί ὁμορφα ποῦ εἶναι! Μονάχη μέσα σὲ μὴ ὀλόχρυση κάμαρα, παντοῦ μεταξωτῆς καρέγλες, παντοῦ χαλιὰ καὶ λούσσα, μόνον φῶς δέν ἔχει πολὺ ἡ κάμαρα γιὰ νὰ μπορέσῃ ἡ Βασιλικὴ νὰ διῆ καλὰ τὴν ὁμορφιά καὶ τὴ μεγαλοπρέπεια ποῦ τὴν τριγυρίζανε.

Ἄξαφνα ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ προβάλλει οὐφὶ μὲ τί ἀσηκῆμος ἄνθρωπος ἕνας γέρος μὲ μούτρα κατακόκκινα, μὲ βρώμικα ἄσπρα μαλλιά, μὲ γυρωμένα κι ἀγρία μάτια, πολὺ ἀγρία μάτια, μὲ χέρια μακριὰ καὶ δάχτυλα καμπυλωτὰ· γιατί νάναι ἀραγες καμ-

τανε να σου πω κάτι τι, τέλος πάντων ένα έδαφος στερεό που είμπορούσε να κτισθί ή έκκλησιά της άληθείας ή όποια σαν κολυμπήθρα θα έξαναβάφτιζε το έθνος και θα το έκανε καινούριο· γιατί μέσα σ' αυτή την έκκλησιά θα μπορούσο να ακούη να αισθάνεται όσα ακούει, και ακόμα θα μπορούσε να νοιώση τους λογίους, τους παιό γραμματισμένους απ' αυτό. Το γλυκοτρεχούμενα νερό του ρυακιού της άληθείας θα εύρισκε άνοιχτή την καρδιά και θα έμπαινε να καθάρισή το ψέμα της άνατροφής θα επότιζε το σκληρό έδαφος που έχει το κακό στις ρίζες χομένο θα το έκανε καλό και το κακό, ή δεισιδιαιμονία, το ψέδος, τα όποια μας έφεραν ή πολυχρόνιος σκληραβιά, εύκολώτερα θα έξεριζώνοντο χωρίς άμφιβολία.

Άλλά τώρα τί γίνεται; από τη Σκυλλά στη Χάρυβδι· από το ένα ψέμα στο άλλο ψέμα. Από το ψέδος της άνατροφής πέφτουν τα παιδάκια στο ψέδος της γλώσσας. Το ένα ψέδος τουλάχιστον της άνατροφής ύποφερτό γιατί μας το έρριζωσαν ή σκληραβιά, αλλά το άλλο ψέδος δεν δικαιολογείται γιατί θέλουν οι όλίγοι να το έπιβέλλουν στους πολλούς. Θέλουν οι δασκάλοι καλά και σώνει να μας κάνουν να μιλάμε, να γράφουμε να έκφραζώμεθα σαν το Έσενφάντα. Είναι το ίδιο και άπαράλλαχτο σαν να ήθελαν να μας κάνουν να μιλάμε και να γράφουμε Γερμανικά—μια ζένη τέλος πάντων γλώσσα που δεν την άκούσαμε στο σπίτι μας, στο δρόμο, στην άγορά, παντού όπου και αν σταθήκαμε.

Άν ήτον τουλάχιστον μια ζένη γλώσσα ύποφερτό, γιατί θα έλέγαμεν πως μαθαίνουμε και μια δεύτερη γλώσσα με δεν θα έχάναμεν και την ιδική μας. Τώρα τί γίνεται. Μας πιέζουν να παραδεχτούμε καλά και σώνει, ότι ή γλώσσα που μάθαμε στο σπίτι, στην έλληνικήν οικογένεια δεν είναι ή έλληνική γλώσσα ώσαν να μην ήσαν έλληνες εκείνοι που την όμιλούσαν και άκούοντας τη μάθαμε και ήμεις. και ότι γλώσσα έλληνική είναι εκείνη που έκασαν κάμποσοι εύφάνταστοι δασκάλοι με την άρχαία τους Γραμματική. Αυτή, μας λέγουν είναι ή γλώσσα ή έλληνική, αυτή πρέπει να μάθετε παιδιά· αυτή τη νεκρά την άνούσια που δεν μιλείται, αλλά μπορεί να γράφεται άμα κοπανίζη κανέναν νερό σε χαβάνι 4 χρόνια στο Δημοτικό σχολείο, 3 στο Έλληνικό και 4 στο Γυμνάσιο και τότε ακόμα δεν μπορεί να είπη πως την έμαθε.

Όλο αυτό το γλωσσικό ψέμα με το όποιο περιβάλλομεν το πνευματικόν οικοδόμημα και περιορί-

ζουμε την έλευθερη σκέψη, τη δημιουργικότητα, τώρα και τόσα χρόνια μας τυφλώνει και δεν βλέπουμε την άληθεια γιατί είμεθα ώπλισμένοι με τον μαύρον φακόν της ψευτιάς που μας έδωσε το σχολείο. Αρχίζει τότε ο δημόσιος βίος, ή βουλή, ή δημοσιογραφία, ή γραφειοκρατία και θέτει την σφραγίδα στην ψευτιά της γλώσσας και μας λέγουν αυτή είναι ή έλληνική γλώσσα. Κ' έτσι μέσθ στην τόση ψευτιά του Κράτους καθεται σαν έφιαλτης επάνω μας και ή ψευτιά της γλώσσας.

Είναι παρήγορον ότι και άνθρωποι γραμματισμένοι από το γένος των δασκάλων έκατάλαβαν σιγά σιγά πως κτιζομε στον άμμο με τη γλώσσα που έχουμε και άρχισαν ποιός με την ποιήσι, άλλος με τη δημοσιογραφία, άλλος έτσι τέλος πάντων άλλος άλλοιως και θέλουν να μας ξαναφέρουν στον ίσιο δρόμο που άκολουθεί ή γλώσσα την όποιαν όμιλούμεν οι Έλληνες όλοι. Συγχαίρω δε και σας ότι είσθε ένας από εκείνους που θέλουν τον ίσιο δρόμο. Ίσως το έργο σας πνιχθή μέσα στην γλωσσική άνεμοζάλη που δημιουργούν οι έφημερίδες μας, αλλά τουτο δεν σημαίνει και αν πνιχθή ή λογική από το ψέδος, έπροσέσατε μια σταγόνα στο ρεύμα της εξέλιξως της γλώσσας. Θα έλλη βέβαια ήμέρα όπου τα κύματα του ρεύματος θα έξογκωθούν και θα καταπνίξουν την άλογίαν.

Σας χαιρετώ
ΔΗΜ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΔΕΚΑ ΠΛΗΓΕΣ ΤΗΣ ΙΑΘΗΝΑΣ

- Ο Μιστριώτης.
- Τα σκυλιά του Άρνιώτη.
- Τα Γεωγραφικά και Ιστορικά άρθρα του Κανελλίδη.
- Το άμαξάκι του Χρυσικόπουλου.
- Το ταχυπιστήριο του «Έμπρός»
- Οι πλανόδιοι Ιεροκήρυκες.
- Τα πατριωτικά τσιμπούσια του Καζάζη.
- Ο Νέης.
- Οι έσπερινοί ποιηται των έφημερίδων.
- Το ράδιον.

ΦΑΡΑΩ

—κ. Κώστα Καιροφύλλα. Δε μας έστείλατε ακόμα τον τόμο του Βαλαωρίτη που πέρσο σας δανείσαμε. Άν τους χρειάζοσαστε και τους άλλους δυο για να τήχετε το βιβλίο άκέραιο στη βιβλιοθήκη σας, στείλτε να μας τους ζητήσετε.—κ. Χ. Βαρ. Σωστά όλα σας τα παράπονα. Δε σε ξεχάσαμε. Στο άλλο φύλλο ή στο παραπάνω, θα γράψουμε.—κ. Φαραώ. Στο άλλο θα δημοσιεύσομε και τις δέκα του Έθνους πληγές. Μα λέτε, δέκα μονάχα ναίαι κ' οι τελευταίες;—Σ' «Ένα φίλο μας». Έτσι είναι το σωστό. κι' έτσι πρέπει να γίνη, όπως τα γράφετε, έξδν από τη «Γαζέτα» που μπορούμε να την πούμε κ' «έφημερίδα» όπως όλος ο κόσμος την λέει σήμερα. Μα σιγά σιγά κ' ένα ένα. Η άληθεια, έτσι μαζωμένη, φαφιάζει. Βλέπετε, σας άπαντούμε σοβαρά, αν και φοβούμαστε πως με το γραμματάκι σας θέλετε να παίξετε—έξυπνότατα πάντοτε—και να μας πειράξετε φιλικώτατα.—κ. Άριελ. της «Διαπλάσεως». Χρηχάμε πολύ που ή άγαπημένη σας «Διαπλάτούλα» άλλαξε γνώμη για τους μαλλιαρούς κι' άρχινησε να μιλάη φρονιμώτερα, όπως τδειξε στο τελευταίο της φύλλο. Τα βλέπετε τώρα, μικρέ μου, που της έκανε καλό το γιατρικό που της έδωσε ο «Νουμάς»; Πίς της λοιπόν χαιρετίσματα και να μη κόνη άταχα για να μη την μαλώσομε και μες.—δ. Κλόη. Σας εύχαριστεί ή δ. Άροδαφνούτα για όσα καλά μας γράψατε για αυτήν. Το γράμμα σας της το στείλαμε και μας παρακάλεσε να σας πούμε πως θα σας γράψη κατά το κατατόπι που της δίνετε: «δ. Κλόη, P. poste restante». Κάρτ-ποστάλ δεν ανταλλάσσει και θα σας το πη το γιατί. σ' ένα άρθρο της που θα μας στείλη, καθώς μες τάζει, την παραπάνω Κυριακή. Δε μας γράφετε και λόγου σας τίποτε, άφου έξερετε να γράφετε τότο χαριτωμένα γραμματάκια; κ. Περβεργο. Το είπαμε κι' άλλη φορά πως τα «Φαινόμενα και Πράγματα» το «Ότι Θέλετε» καθώς και κάθε άλλο άρθρο άνυπόγραφο, γράφονται από το Διευθυντή του «Νουμά». Αυτός λοιπόν είναι κ' ύπεύθυνος για όλ' αυτά—κ. Άδγερινό. Σης εύχαριστούμε. Πολύ όμορφα. Θα δημοσιευθούν στ' άλλο φύλλο. Περιμένουμε και τ' άλλα.—Α. Ψυχ. Κέρκυρα. Ζήτησε γράμμα από το ταχυδρομείο.—κ. Άνάποδο. Ό κ. Γρ. Ξερνόπουλος δεν είναι Κριτικός. Είναι Ζακωβιανός.

ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

- Ν. ΚΟΝΕΜΕΝΟΥ: «Ο θάνατος της ψευτιάς»
- Κ. DIETERICH: Δημοτικά μεταφράσματα από άρχαία Έλληνική ποίηση (με πρόλογο του σοφού Ραβίνου κ. Λας. Βελέλη).
- ΚΩΣΤΑ Σ. Γ.: Νανουρίσματα.
- ΝΙΤΣΕ: «Του χορού το τραγούδι» (μετάφραση Παύλου Γνευτού).

πυλωτά τα δάχτυλά του, σε νύχια όρνιου; Και πως την κοιτάζε τη Βασιλική! Την κοιτάζε άγρια κι άλλόκοτα και ζύγωνε σε δούτη, κι όσο αυτός πρόβαινε εκείνη πήγαινε πίσω πίσω και φοβούντανε κι άρχισε να τρέμη και να παραλογιάζη. Μα αυτός γελούσε για τον τρόπο της κόρης και όλο ένα προχωρούσε. Έτρεσε πιό όλωσ διόλου κοντά της, πολύ κοντά της, άφου έννοιωθε ή βιρόμοιρη τη βρώμικη άναπνοή του, που της έκαιγε το πρόσωπο, και γελούσε ο καταραμένος, γελούσε τώρα πιό δυνατά και άνοίγοντας το στόμα, τα μαύρα κι άρια δόντια του «Άχ! Παναγιά μου, βοήθησε με, φώναζε ή κόρη, βοήθησε με, γλύτωσε με!

Μα φάνεται πως ή Παναγία δεν την άκουσε, δεν άκουσε τη φωνή της πέναγνης κόρης, φωνή γεμάτη τρόμο κι άγωνία, δεν την άκουσε, γιατί ο γέρος είτανε τώρα πιό κοντά της και γελούσε πιό δυνατά, κι άνοιγε κιόλας τα χέρια του, για να την άγκαλιάσει και την άγκάλιασε, σκάζοντας και πονώντας τάφρατα κρέατά της, και τη φιλούσε βρωμίζοντας τάσπρα, τα τριανταφολλένια, τα δροσερά μαρουλάκια της κόρης. Και φίλε και γελούσε, ώσπου ή άμοιρη, ή δυστυχημένη Βασιλική, σε μια δυνατή σκουντιά, σε μια σπαραχτική φωνή άπάνω, τονέ σκούνησε, λυτρώθηκε από το φάντασμα και ζύ-

πνησε....
— «Όνειρο είτανε, μαννίτσα μου, έλεγε ακόμη τρομαγμένη στην κερά Λενιά που έτρεξε να διητι έπαθε ή κόρη της. Όνειρο, ξανάλεγε και διηγώντας το, έτρεμε δάκρυαρη γιατί ο φόβος και ο τρόμος της μπήκε βαθιά στα φυλλοκάρδια. Ξάφνω άρχισε να τρέμη πιό δυνατά, γιατί της πέρασε απ' το νού σαν άστραπή μια όθυμση που όσο πήγαινε γενούντανε άληθεια. Ο γέρος που ώνειρεύτηκε, δεν είτανε άγριο φάντασμα, είτανε άνθρωπος που ζούσε και που τον είδε μάλιστα και κάπου. Μα που νάτανε άραγες; Να τώρα θυμήθηκε! Ναι, ναι, στις κερά Χρυσός είτανε, που πήγε με τη μαννούλα της να κάνουνε βίζιτα· εκεί είδε ένα γέρο, τον ίδιο κι άπαράλλαχτο με κείνον που ώνειρεύτηκε, με τα ίδια τάσπρα τα μαλλιά, με τα ίδια τάγρια μάτια, να την κοιτάζει, απ' την κόχη που καθούντανε το ίδιο σαν που την κοιτάζε και στόνειρό της. Κ' έτρεμε ή Βασιλική και κτύπαγαν τα δόντια της, μην κι χύτόνα κάρη. Κι όταν μάλιστα το είπε και της μάννας της, γέλασε αυτή και ξεκαρδίστηκε και γελώντας ακόμα πήγε να ξαναπλαγιάσει.

Δε γελά πια ή κερά Λενιά, ούτε θα ξαναγελάσει ποτέ της· γιατί ή έλπίδα πουχε δεν άναγεννιείται πια, δε μεγαλώνει με τα δροσερά νιάτα της κό-

ρης της.
Στο χρόνο άπάνω, μέρα σε μέρα, ή Βασιλική παντρεύτηκε με τον ίδιο γέρο που της έδειξε στο νειρό της ο άη Βασιλιάς!
Και πάλι ότα στο χρόνο άπάνω μαζί με την άηβασιλιάτικη παραμονή, ξαναδούλησε στους δρόμους τα παιδάκια με τα τούμπανα, σκορπίζοντας το μονότονο τραγούδι τους «άη Βασιλιάς έρχεται από την Καισαρεία» ή παιδικάκια τους χαρούμενη φωνή στάλαζε στην καρδιά της κερά Λενιάς και της κόρης της φαρμακερή και πικραμένη.
Βαρυ γυρμένο έχοντας το κεφαλι τους, μάννα και κόρη διαλογιζούντανε το ίδιο. Θυμούντανε πως είτανε πιό καλά, πως είτανε πιό εύτυχημένες, πως όσο άνέχαρη κι αν είτανε ή καρδιά τους πάλι είχε μέσα της χαρά, άφου είχε την έλπίδα· πως τώρα πια έσβησε για αυτές ή έλπίδα, πειθανε για πάντα κ' ή χαρά. Και γέρνανε το κεφαλι τους πιό βαριά, πιό πανιμένα. Κάθε τραγούδι των παιδιώνε χτυπούσε απ' τα βαθιά, μέσ' απ' τους λογισμούς τους, βαριά βαριά, λυπητερά σε νεκρική καρμπάνα!
Όξω, άρια και που στολόβαλο σκοταδι της νύχτας, άκούγοντανε τώρα στα μακριά κανένα ακόμα «Άη Βασιλιάς έρχεται από την Καισαρεία» σαν ήσυχο βογκητό, σαν ύστερόν έξιψύγισμα.
(Άπό την Κωνσταντινούπολη) Β. ΓΕΩΡΓΑΚΗ